

En kristen kan snuble og falde. Han kan vakle af sted med usikre skridt. Han kan, fordi hans modstandskraft er svækket, "blive overrasket af en synd" ([Gal 6,1](#)). Eller han kan komme i en tilstand af ligegyldighed og sløvhed, som har til følge, at Herren skjuler sit ansigt for ham og alt bliver mørkt. Men under alt dette har han dog stadig livet i Gud i behold. Det er derfor ikke *det*, der er tale om her.

Det, der er tale om her, er det sørgeligste, der inden for Guds menighed kan indtræffe: *at en virkelig levende, troende kristen glider over i vantro og åndelig død*. At den, som en gang var friet ud af mørkets magt og ført over i Guds elskede søns rige, igen "lader sig indvikle i verdens besmittelse", "kaster en god samvittighed over bord" og derved "lider skibbrud på troen". Det salige fællesskab med Gud hører op, og Ånden må vige.

At dette sørgelige virkelig indtræffer, er en kendsgerning, som Skriften med tydelige ord og eksempler bekræfter. For ikke at tale om de mange i Israel, der vendte sig bort fra Herren, deres Gud, vil vi blot se efter, hvad Jesus og hans apostle siger om nævnte sag.

Jesus siger: *"Når den urene ånd er farets ud af mennesket, vandrer den gennem vandløse steder og søger hvile; og når den ikke finder den, siger den: "Jeg vil vende tilbage til mit hus, som jeg gik ud af." Og når den kommer, finder den det fejlet og pyntet. Så går den bort og henter syv andre ånder, værre end den selv, og de kommer ind og tager bolig der; da bliver det sidste værre for dette menneske end det første."*

Apostelen Peter siger: *"Når de ved erkendelse af Herren og frelseren Jesus Kristus har undflyet verdens besmittelse, men igen lader sig indvikle deri og bukker under, så er det sidste blevet værre med dem end det første. Thi det havde været bedre for dem ikke at have lært retfærdighedens vej at kende fremfor efter at have erkendt den at vende sig bort fra det hellige bud, som blev dem overgivet. Det er gået dem, som ordsproget træffende siger: "Hunden vender sig om til sit eget spy" og "den vaskede so vælter sig atter i sølen"."*

Hebræerbrevets forfatter taler om dem, som *"een gang er blevet oplyst og har smagt den himmelske gave og har fået del i Helligånden og har smagt Guds gode ord og den kommende verdens kræfter - og så falder fra og for deres del korsfæster Gads Søn igen og gør ham til spot."* [Hebr 6,4-6](#).

Paulus nævner i sine breve enkelte navngivne frafaldne, som f. eks. Hymenæus, Aleksander og Demas. Om de to førstnævnte siger han, at han har overgivet dem til Satan, *"for at de skal tugtes til ikke at spotte Gnd"*. [1 Tim 1,19-20](#). Demas havde en tid været Paulus's medarbejder ([Filem v.24](#)), men var siden faldet fra. Paulus giver Timoteus den sørgelige meddelelse herom i følgende ord: *"Demas forlod mig af kærlighed til den nuværende verden."* [2 Tim 4, 10](#).

Hertil kan endnu føjes de sørgelige eksempler på frafald og åndelig død, vi ser i vor egen tid.

På steder, hvor en lille flok troende sammen har levet livet med Gud nogle år, kan man efter kortere eller længere tids forløb finde en og anden som frafalden. Hvor det før var ydmyghed, anger og bod og troens lykke, kærlighed, glæde og fred, der prægede personen, er det nu de uhyggeligste dødstejn: sikkerhed, stolthed og manglende kærlighed, åbenbar verdslighed, utæmmet vrede, had og begær. Når man derhos betænker, at sådanne frafaldne visselig også en gang var bestemt på at stå fast og gå ind til glæden hos Gud, så kan unægtelig tanken på deres tilstand ryste en kristen i hans inderste sjæl.

Men er dette ikke netop, hvad Skriften, med den ene advarsel mere alvorlig end den anden, har forudsagt os? Siger den ikke, at vor vandring gennem livet skal være en standende strid, en strid på liv og død? At vi på alle sider er omgivet af fjender, som har svoret os døden og er fast besluttet på at føre deres forsæt igennem? Er det kun for spøg, når apostlene taler om "en brølende løve" - om "Djævelens snigløb" - om "slangens træskhed" - om "den onde dag" - om "syndens bedrag" - om

kødets og verdens forførende magt? Er det kun for spøg, når både Jesus og apostlene med glødende iver taler om nødvendigheden af at "våge og bede", at iføre sig "Guds fulde rustning", at "løfte troens skjold", at "stride den gode strid", at være "tro indtil døden", hvis vi til sidst skal få livets sejrskrans i eje? Nej, det er ikke spøg, det er alvor, rystende alvor!

Dette er derfor et emne, som det vel var værd, at Guds folk tog til hjerte i tide. Er faldet først sket, er det som oftest for sent.

At en levende kristen falder fra og glider over i åndelig død er ikke noget, der sker på en gang. Kun sjældent afsluttes åndeligt liv med en brat død. Det sygner hen, lidt efter lidt, gennem længere tid. Ofte er sygdommen hård, og voldsom spænding og uro forbundet dermed. Guds gode, trofaste ånd sætter ind og strider af al sin magt mod det onde. Sjælen lider, til visse tider især, under bebrejdelser og pinefuld angst. Men tager sygdommen til, så aftager disse smerter lidt efter lidt. Det onde får lov til at udvikle sig uhindret og frit, og da er døden for hånden.

Dog kan det også udvikle sig sådan, at døden kommer snigende - som en liflig søvn, fremkaldt af en sød og berusende gift. Dette vil i særdeleshed være tilfældet med dem, som finder døden ved åndeligt hovmod, egenretfærdighed eller vranglære. De holder da deres egen vej for den eneste rette og går med den største frimodighed, trykke og glade, deres ulykke i møde.

De veje, der fører til frafald og død, er så mange, at det ikke er let at gøre nøjere rede for dem alle. Men nogle af de mest almindelige skal vi her se lidt nærmere på.

En vej, hvorpå mange har mistet livet i Gud, er åndelig lathed. Våbnene lægges til side, brugen af nådemidlerne forsømmes, troen får lov til at skotte sig selv, og gode gerninger er der ingen af mere. I den første tid af deres kristenliv var det dem så kært at læse, høre, tale og skrive om Kristus, omgås med ham i bønner, og ved nadverbordet nyde hans hellige legeme og blod. Men efterhånden tabtes i nogen grad interessen for dette. Nye gøremål optog tiden, nye hindringer indtraf, og Djævelen forstod på mesterlig vis at forstørre og fremhæve betydningen af disse. Han bildte desuden sjælene ind, at nu, da de vidste alt, hvad de behøvede at vide, kunne de godt for en tid leve på mindet, håbende, at Gud nok skulle opholde deres åndelige liv. **Og kan Djævelen blot få ført mennesker bort fra ordet, så kan han siden føre dem til hvad side, han vil.**

Snart ser man ikke andre synder hos sig selv, end dem fornuften dømmer og straffer. Snart tror man ikke større om nåden, end man anser sig selv for værdig til at tro. Men efter som syndefølelsen er ved at dø ud, har man trøst nok endda. Og snart står man atter som det naturlige, rent sjælelige menneske, man oprindeligt var.

Den åndelige lathed giver sig også til kende derved, at man ikke indretter sit liv efter Ordets krav og ikke er lydhør for Åndens røst. Før var man villig til at gøre hvad som helst, der af Herren var befalet. Da var man opmærksom på alle kristelige pligter. Vel var man ikke i stand til at opfylde dem alle, men viljen til at gøre det var der, og man stræbte trolig derefter. Og glippede det med et eller andet, så man det straks som en synd, man hos Gud måtte søge forladelse for, samt hos ham hente nåde og kraft til fortsat og bedre strid. Nu derimod sætter man sig et bestemt mål for, hvad man skal gøre, og hvor langt man skal gå. Alt det øvrige lader man fuldstændig ude af betragtning, stræber ikke derefter, ja, tænker end ikke derpå. Da bliver der heller ingen mangler og brist at beklage.

Al tilfredshed med sig selv opstår nemlig derved, at man ikke er opmærksom på budenes åndelige krav og glemmer, at Gud er en hellig Gud. Og er man først blevet tilfreds med sig selv, ikke mere har nogen følelse af mangler og skyld, hvilken plads og betydning får Kristus da i ens liv?

Sagt i få ord: Frelseren, forsoneren, hans embede og gerning mister sin egentlige og sande værdi. Hvor syndserkendelse, anger og bod, som er det første, ikke længere findes, bliver også det øvrige skævt og falskt. Det er på denne måde, der af en kristen bliver en farisæer.

Den åndelige lathed har også en anden ulykkelig følge. Den skaber tomhed i sjælen, ledighed, lunkenhed, sikkerhed og lede ved alt. Hvor man ikke mere kender hverken til kampens hede eller

sejrens glæde, ikke til synd eller til nød over synden, ikke til bøn, ikke til glæde over nåden, der mister kristendommen hurtigt sin spænding og dragende magt. Det er denne tilstand, Jesus beskriver, når han taler om, at huset er "*ledigt, fejlet og pyntet*". Der går Djævelen ind og skaffer mennesket en eller anden afgud - eller syndigt begær af en eller anden slags - at fylde tomheden med. Og eftersom hjertet er således skabt, at det ikke kan trives, uden det er fyldt med et eller andet, og alt, hvad det før var fyldt af, er borte, så griber det nu med begærlighed det nye. Det suger til sig, hvad Djævelen byder det, som en svamp suger vand. Lad det være verdens venskab, verdslig ære og udmærkelse, rimelig vinding eller vellyst eller hvad som helst - "den Stærke" går i alle tilfælde ind, fulgt af syv andre ånder, værre end den selv, og tager bolig der. Og da bliver, som Jesus siger, det sidste værre for dette menneske end det første.

Nu vil ganske vist enhver kristen bebrejde sig selv megen åndelig ladhed og forsømmelighed. Der er intet, Guds børn sukker over så tit som over dette. Men alligevel er der en forskel. Meget ofte består den sløvhed, de klager over, kun i savnet af liflige følelser. De står samtidig daglig rustet til kamp. Og om også de griber af virkelig åndelig ladhed, men, lydhøre for Åndens advarende stemme, lader sig vække til besindelse og søger til Gud og til Ordet om nåde og hjælp, så fører deres tilstand ikke til død. Er det derimod sådan, at man ingen bebrejdelser har for sin ladhed eller ikke giver sig tid til at lytte til Åndens kaldende, vækkende røst - det får gå, som det kan - da går det mod fald og mod død.

(Afsnit fra Samlede Skrifter bind XII af C.O. Rosenius - Luthersk Missionsforenings Forlag 1955 - Shafan 05-09-16)

I forbindelse med dette afsnit om den åndelige ladhed, hvor Ordet forsømmes og jeg bliver optaget af, hvad jeg skal gøre, må der mindes om Jesu møde med Matha og Maria. Der hører vi, hvor vigtigt det er, at have tid til Guds Ord. - [Åb 22,7](#) *Salig er den, der holder fast ved profetiens ord i denne bog.*

- *En kristendom, der handler om at sørge for Jesus, er en kristendom, der kommer fra dit eget hjerte – hvis det er din kristendom, er det er en kristendom, du dør af -*

(citater fra [søndagens prædiken](#) i [Nordsjællands Valgmenighed](#) d.4/9-2016 over teksten fra [Luk 10,38-42](#))